

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมปัจจุบันเป็นยุคแห่งโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยมุ่งที่จะพัฒนาบ้านเมืองไปไปในทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ จนปรากฏความเจริญทางด้านวัตถุอย่างเห็นได้ชัด อย่างไรก็ตามในขณะที่มีความเจริญทางด้านวัตถุหรืออุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว นั้น จะมีความเสื่อมทางศีลธรรมและจริยธรรมเพิ่มขึ้น (สุรางค์ ใคว์ตระกูล, 2552, หน้า 395) ประเทศไทยจึงต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ทั้งจากภายนอกและภายในประเทศ จำเป็นจะต้องมีการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น อันเป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะข้อผูกพันที่จะต้องร่วมเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่เดิมมาใช้ พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันใหม่ ๆ เสริมให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น เพื่อการเตรียมความพร้อมให้แก่คน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนสามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม และสามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555, หน้า 2)

นอกจากนี้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง ในด้านอื่นก็มีผลต่อการพัฒนาประเทศ เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงสถานะด้านสังคมที่ประเทศไทยกำลังก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ จากการที่โครงสร้างของประชากรมีวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น วัยเด็กและวัยแรงงานลดลง และในขณะที่คนไทยได้รับการพัฒนาศึกษาทุก ๆ ช่วงวัย แต่กลับพบว่ามีปัญหาคุณภาพการศึกษาและระดับสติปัญญาของเด็กไทยลดลง รวมทั้งมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ และผลิตภาพแรงงานต่ำ ในทำนองเดียวกันในขณะที่ประชาชนได้รับการคุ้มครองทางสังคมเพิ่มขึ้นและมีการจัดสวัสดิการทางสังคมในหลายรูปแบบ แต่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสก็ยังไม่สามารถเข้าถึงบริการทางสังคมได้อย่างทั่วถึง เกิดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประชากรและโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรยังเป็นปัญหาในการพัฒนาประเทศ สังคมไทยกำลังเผชิญกับวิกฤตความเสื่อมถอยด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีการ

เปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย รวมถึงเผชิญกับปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดและการเพิ่มขึ้นของการพนัน โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน อันเนื่องมาจากค่านิยมที่ดิ่งงามของสังคมลดความสำคัญลงและประเพณีดั้งเดิมถูกบิดเบือนภายใต้การเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้สังคมไทยมีความเป็นวัตถุนิยมและบริโภคนิยมมากขึ้น ผู้คนให้ความสำคัญกับศีลธรรมและวัฒนธรรมที่ดิ่งงามน้อยลง ทั้งในการดำรงชีวิตประจำวัน การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น และการอยู่ร่วมกันในสังคม ทั้งนี้เพราะมีวแต่่มุงหารายได้เพื่อสนองความต้องการในการบริโภค มีการแก่งแย่งแข่งขันกันในการประกอบอาชีพ เอารอดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ไม่เคารพสิทธิผู้อื่น ขาดการยึดถือประโยชน์ส่วนรวม และขาดความสามัคคี ซึ่งทำให้การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และความมีน้ำใจไมตรีต่อกันลดน้อยลง

เพื่อให้ประเทศไทยสามารถรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องใช้ประโยชน์จากภูมิคุ้มกันที่มีอยู่เดิม นั่นคือ คำสอนของพระพุทธศาสนา เนื่องจากสังคมไทยในอดีตมีค่านิยมทางศาสนา และวัฒนธรรมที่ดิ่งงาม ซึ่งช่วยยึดโยงคนไทยให้เป็นปึกแผ่นจึงสามารถลดอิทธิพลของความทันสมัยและความขัดแย้งในสังคมลงได้ อย่างไรก็ดีในยุคปัจจุบันพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 แห่งราชวงศ์จักรี ได้พระราชทานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันเพิ่มขึ้นในภาวะวิกฤตที่สังคมไทยกำลังเผชิญอยู่ทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม นอกจากนี้การส่งเสริมให้ครอบครัวอบอุ่นเพาะจิตสำนึกและอัตลักษณ์ของความเป็นไทยให้กับบุตรหลาน เพื่อให้ตระหนักถึงรากเหง้าของตนเองก็เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ชุมชนและสังคมเกิดความเข้มแข็ง รวมถึงมีการพัฒนาที่ยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555, หน้า 4-6)

เด็กและเยาวชนนับเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญในฐานะเป็นอนาคตของชาติและเมื่ออยู่ในสังคมก็มีหลายสถานภาพและหลายบทบาท กล่าวคือเมื่อแรกเกิดมาในครอบครัวก็จะได้รับสภาพเป็น “ลูก” รวมทั้งนับเป็น “พลเมือง” ของประเทศด้วย เมื่อเติบโตขึ้นก็จะมีสถานภาพต่าง ๆ ต่อมาโดยลำดับ เช่น เมื่อเข้าเรียนในโรงเรียนหรือสถานศึกษาก็เรียกว่าเป็น “นักเรียน นักศึกษา นิสิต” เมื่อเข้าสู่การนับถือพระพุทธศาสนาก็เรียกว่า “พุทธศาสนิกชน” หรือเมื่อเข้าทำงาน ก็อาจมีสถานภาพเป็น ทหาร ข้าราชการ ตำรวจ นักธุรกิจ วิศวกร ฯลฯ เป็นต้น เยาวชนจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับสถาบันต่าง ๆ ของสังคม ในฐานะเป็นสมาชิกเมื่อเติบโตขึ้นก็มีบทบาทและมีความสำคัญต่อสังคมมากขึ้นตามลำดับ (พระมหาบุญเพียร ปุณฺณวิริโย, 2544, หน้า 57)

เยาวชนหรือคนหนุ่มสาวจึงมีพลังอันสำคัญที่จะสามารถช่วยกันประกอบกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ดังนั้นเยาวชนที่ดีจึงควรตระหนัก

ในคุณค่าของตนเอง และร่วมแรงร่วมใจกันประกอบคุณงามความดี มีความสามัคคี และเสียสละเพื่อส่วนรวม และควรจะเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมกล่าวคือ จะต้องมิธรรมะในการดำเนินชีวิตได้แก่ 1) การเสียสละต่อส่วนรวม เป็นคุณธรรมที่ช่วยในการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า เพราะถ้าสมาชิกในสังคมเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และยอมเสียสละผลประโยชน์ส่วนตน จะทำให้สังคมพัฒนาไปอย่างรวดเร็วและมั่นคง 2) การมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นคุณธรรมที่ช่วยให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข เพราะถ้าสมาชิกในสังคมยึดมั่นในระเบียบวินัย รู้และเข้าใจสิทธิของตนเอง ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด สังคมนั้นก็จะมีแต่ความสงบสุข 3) ความซื่อสัตย์สุจริต เป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญมาก เพราะหากสมาชิกในสังคมยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต เช่น ไม่ลักทรัพย์ ไม่เบียดเบียนทรัพย์สินของผู้อื่นหรือของประเทศชาติมาเป็นของตน รวมทั้งผู้นำประเทศมีความซื่อสัตย์สุจริต ก็จะทำให้สังคมมีแต่ความเจริญก้าวหน้า ประชาชนมีแต่ความสุข 4) ความสามัคคี ความรักใคร่กลมเกลียวปรองดองและร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เป็นคุณธรรมที่จะทำให้สังคมเกิดความเข้มแข็งมั่นคง แต่หากคนในสังคมเกิดความแตกแยกทั้งทางความคิดและการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันจะทำให้สังคมอ่อนแอและล่มสลายในที่สุด 5) ความละเอียดและเกรงกลัวในการทำชั่ว เป็นคุณธรรมที่ช่วยให้สังคมเกิดความสุข ความเรียบร้อย ถ้าสมาชิกในสังคมมีหิริโอตตปปะ มีความเกรงกลัวและละเอียดในการทำชั่ว คนในสังคมก็จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

การเป็นเยาวชนที่ดีจึงมีความสำคัญต่อตัวของเยาวชนเอง ต่อสังคมส่วนรวม และต่อประเทศชาติกล่าวคือ เมื่อเยาวชนเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต คิดดี ทำดีเพื่อตนเอง และเพื่อส่วนรวม ปฏิบัติตนตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จะทำให้เยาวชนผู้นั้นมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น จนเป็นที่รักของคนรอบข้าง สำหรับความสำคัญต่อส่วนรวมนั้นจะพบว่า เมื่อเยาวชนได้รับการปลูกฝังให้เป็นคนดีในปัจจุบันแล้ว ก็จะกลายเป็นพลเมืองหรือผู้นำที่ดีในอนาคต อีกทั้งจะเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามกฎหมายของสังคม และนำหลักประชาธิปไตยมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของตน ย่อมทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปอย่างสงบสุข นอกจากนี้การมีเยาวชนที่ดียังมีความสำคัญต่อประเทศชาติ เพราะว่าเยาวชนที่ดีย่อมเป็นพื้นฐานของพลเมืองที่ดีในอนาคต และเมื่อประเทศชาติมีพลเมืองที่ดี ย่อมนำมาซึ่งความเข้มแข็งมั่นคง และช่วยให้การพัฒนาประเทศชาติเจริญก้าวหน้าต่อไปอย่างรวดเร็ว (ไพศาล ภูโพนบูลย์ อังคณา ตติรัตน์ และปนัดดา มีสมบัติงาม, 2556, เข้าถึงเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2556)

การพัฒนาเยาวชนหรือนักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุข ตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่าน

กระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนานักเรียนหรือเยาวชนทุก ๆ ด้านแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหรือเยาวชนก็เป็นสิ่งสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างมาก ทั้งการสื่อสารเทคโนโลยีและค่านิยมในด้านต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อผู้คนที่ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ เป็นต้นว่าประชาชนเกิดความสะดวกสบายมากขึ้น แต่ก็มีค่าใช้จ่ายจากเทคโนโลยีต่าง ๆ ตามมา หากนักเรียนหรือเยาวชนไม่รู้จักประมาณตนก็จะเกิดปัญหาในการปรับตัว รวมถึงปัญหาทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ปัญหาหาเสพติดที่แพร่ระบาดในสังคมก็ก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล และความเครียด ซึ่งเป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของนักเรียน รวมทั้งผู้ปกครองและทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการจัดการศึกษาของไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 จึงได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาให้เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล จากจุดมุ่งหมายดังกล่าว การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาลฉบับนี้ การเรียนการสอนจึงเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ และมีคุณธรรมจริยธรรม โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้จากกิจกรรมต่าง ๆ จากประสบการณ์ และจากการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้จัดการศึกษาที่จะต้องดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ

จึงกล่าวได้ว่าการสอนให้นักเรียนมีแต่ความรู้ โดยขาดคุณธรรมจริยธรรม จะเป็นสิ่งที่อันตรายมากเพราะนักเรียนอาจจะนำความรู้ไปใช้ในทางที่ผิดได้ เพราะคุณธรรม หมายถึง คุณภาพจิตที่มีอิทธิพลต่อความประพฤติและเป็นเครื่องบารุงส่งเสริมทางด้านจิตใจที่สำคัญมาก ถ้าจิตใจไม่สมบูรณ์ร่างกายก็จะสมบูรณ์ได้ยากยิ่ง ดังที่บรรเทา กิตติศักดิ์ (ม.ป.ป., หน้า 9) กล่าวไว้ว่า “...การศึกษาย่อมเกี่ยวข้องกับจริยธรรม เพราะจริยธรรมเป็นเรื่องของการประพฤติปฏิบัติหรือพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีมาตรการแห่งความประพฤติดีเป็นหลักในการตัดสินใจกระทำ การศึกษาต้องให้คนในสังคมมีจิตใจสูง มีคุณธรรมควบคู่กันไปกับการมีความรู้ ในทางปรัชญาการศึกษาเรามุ่งให้ผู้มีการศึกษามีชีวิตที่ดีคือ พัฒนาจิตใจของคนให้มีคุณธรรมเพื่อให้ชีวิตเกิดสุขเพราะถ้าพึงจะให้คนมีความรู้อย่างเดียวโดยไม่มีคุณธรรม ย่อมเกิดอันตรายต่อตนเองและต่อส่วนรวม เพราะคนที่มีความรู้ก็นำความรู้ไปใช้ในทางที่ผิดได้ ดังนั้นจริยธรรม คุณธรรม จึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งจะต้องพัฒนาจิตใจของคนควบคู่กับการพัฒนาทางสติปัญญาและความรู้...”

จากความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรมดังกล่าวแล้ว สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2525, หน้า 2 - 4) จึงได้กำหนดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2525 ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้ดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรม เพื่อความปลอดภัยและสันติสุขของคนในชาติ รวมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง อันเป็นพื้นฐานแห่งความมั่นคงของชาติ

ดังนี้ 1) การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ 2) การประหยัดและการออม 3) การมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย 4) การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา 5) ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซึ่งค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการนี้เปรียบเสมือนยาวิเศษ ถ้าแต่ละคนได้รับการรักษา และบำรุงให้เจริญงอกงามขึ้นด้วยความเพียรจนกลายเป็นทักษะแห่งชีวิตแล้ว ก็จะเป็นการสร้างโอกาสให้คนดีได้ก้าวสู่สังคม และยังช่วยให้ประเทศชาติบังเกิดความสุข ร่มเย็น และมีโอกาสที่จะปรับปรุงพัฒนาให้มั่นคงก้าวหน้าต่อไป

ผู้วิจัยในฐานะเป็นพระสงฆ์ที่มีบทบาทหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนประชาชนให้ประพฤติดี ปฏิบัติชอบ เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม จึงเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการปลูกฝังค่านิยมที่พึงมาให้เกิดขึ้นกับเยาวชนและประชาชนชาวไทย เพื่อให้เป็นหลักปฏิบัติในการดำรงชีวิตทั้งของตนเอง ครอบครัว และสังคมส่วนรวม เพราะถ้านักเรียนมีความรู้ แต่ขาดคุณธรรมจริยธรรม ก็จะเป็นคนที่ไม่มีความดี ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมและความมั่นคงของประเทศชาติ ดังนั้นจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “ค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี” ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้ไปเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับประกอบการพิจารณาและตัดสินใจในการวางแผน พัฒนา และส่งเสริมค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนให้สูงขึ้น ผลของการวิจัยเรื่องนี้น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อโรงเรียนมัธยมศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการอบรมเพื่อปลูกฝังค่านิยมทางจริยธรรมให้แก่ นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งนักเรียนที่มีค่านิยมทางจริยธรรมที่ดีย่อมจะเป็นทรัพยากรบุคคลอันสำคัญยิ่งของชาติในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี ตามตัวแปร เพศ ระดับชั้น ขนาดโรงเรียน อาชีพของครอบครัว รายได้ต่อเดือนของครอบครัว สภาพการอยู่อาศัย และประสบการณ์ในการเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม/พุทธบุตร
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี เกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติตามค่านิยมทางจริยธรรม และแนวทางปลูกฝังค่านิยมทางจริยธรรมให้กับนักเรียน

สมมุติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดกาญจนบุรีที่มีเพศ ระดับชั้น ขนาดโรงเรียน อาชีพของครอบครัว รายได้ต่อเดือนของครอบครัว สภาพการอยู่อาศัย และประสบการณ์ในการเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม/พุทธบุตรต่างกัน มีค่านิยมทางจริยธรรมแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา 17 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี จำนวนทั้งหมด 10,125 คน

2. ด้านเนื้อหาและตัวแปรที่ศึกษา

2.1 เนื้อหา เป็นการศึกษาค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี และเปรียบเทียบค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามตัวแปร ลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียน

2.2 ตัวแปรที่ศึกษา

2.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ตัวแปรลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายประกอบด้วย เพศ ระดับชั้น ขนาดโรงเรียน อาชีพของครอบครัว รายได้ต่อเดือนของครอบครัว สภาพการอยู่อาศัย และประสบการณ์ในการเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม/พุทธบุตร

2.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วยค่านิยมทางจริยธรรมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.2.2.1 ด้านการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ

2.2.2.2 ด้านการประหยัดและการออม

2.2.2.3 ด้านการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย

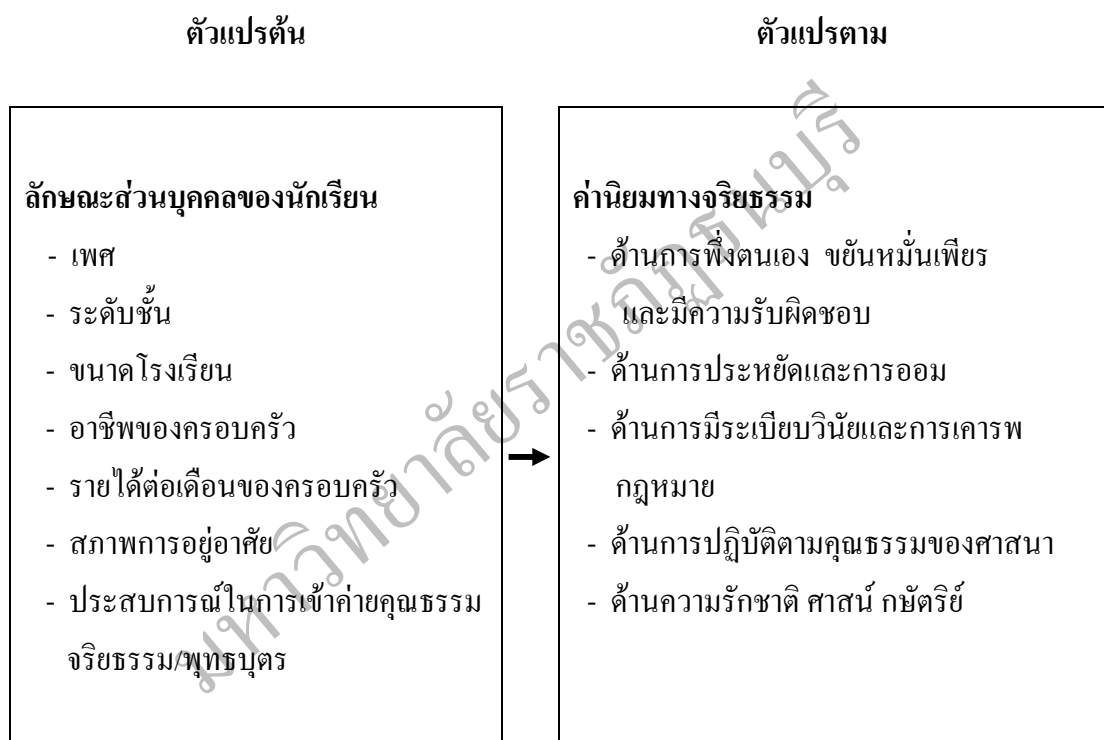
2.2.2.4 ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา

2.2.2.5 ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

3. ด้านเวลา ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยอยู่ระหว่างเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน พ.ศ. 2556

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบความคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **จริยธรรม** หมายถึง การประพฤติปฏิบัติในทางที่ดีงาม ถูกต้องตามกฎศีลธรรม เป็นการกระทำที่ดีทั้งต่อตนเอง และต่อสังคม ครอบคลุมการกระทำทางกาย ทางวาจา และทางจิตใจ ซึ่งแสดงออกมาในด้านต่าง ๆ ทั้งในชีวิตส่วนบุคคลและชีวิตทางสังคมของมนุษย์ ในที่นี้ หมายถึง จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี

2. **ค่านิยม** หมายถึง ความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ หรือการกระทำที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเลือกไว้ และเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสม และนำมาเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิตอย่างเต็มใจ ในที่นี้ หมายถึง ค่านิยมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี

3. **ค่านิยมทางจริยธรรม** หมายถึง ความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลยึดถือไว้เพื่อเป็นหลักปฏิบัติโดยเห็นว่า เป็นสิ่งดีงาม มีคุณค่า มีความเป็นสากล และพึงปรารถนา ซึ่งเป็นอุดมการณ์ของชีวิตมนุษย์ที่เจริญแล้ว เป็นสิ่งที่มีความสำคัญทั้งต่อบุคคล ครอบครัว ชนชาติ และสังคมโลก ในที่นี้หมายถึง ค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี

4. **ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ** เป็นค่านิยมที่พึงประสงค์ที่ควรปลูกฝังให้คนไทยยึดถือและปฏิบัติ เพื่อความสุขและความก้าวหน้าของตนเองและประเทศชาติ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติรวบรวมได้จากคนไทยทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2525 และนำมาเผยแพร่ให้ประชาชนร่วมกันเสริมสร้าง ปลูกฝัง และปฏิบัติตาม ดังนี้

4.1 การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ

การพึ่งตนเอง หมายถึง การที่บุคคลสามารถที่จะกระทำการใด ๆ ให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง สามารถดำรงชีพอยู่ได้โดยราบรื่นไม่เดือดร้อน สามารถหาปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีพมาได้ด้วยตนเอง ไม่เป็นภาระให้ผู้อื่นต้องคอยอุปถัมภ์สงเคราะห์

ขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความมีมานะพยายามในการประกอบกิจการงานที่สุจริตด้วยความขยันขันแข็ง เอาใจใส่อยู่เป็นนิจ โดยใช้สติปัญญาเพื่อให้งานที่ทำบรรลุผลสำเร็จภายในเวลาที่กำหนด และได้รับผลดีสูงสุด นอกจากนั้นยังรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อีกด้วย

ความรับผิดชอบ หมายถึง การมีความสำนึกและการปฏิบัติหน้าที่ของตน ทั้งที่เป็นภารกิจส่วนตัว ภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และภารกิจทางสังคม โดยจะต้องกระทำจนบรรลุผลสำเร็จ ไม่หลีกเลี่ยงภาระดังกล่าว และยอมรับผลในการกระทำของตน

4.2 การประหยัดและออม

การประหยัดและออม หมายถึง การรู้จักใช้และรู้จักออมทรัพย์สิ้น เวลา ทรัพยากร ทั้ง ส่วนตนและของสังคม ส่วนรวมตามความจำเป็น ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งการรู้จัก ดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพฐานะความเป็นอยู่ทั้งส่วนตนและสังคม

4.3 การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย

การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย หมายถึง การควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติ ตามกฎหมาย ข้อตกลง ระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เพื่อความสงบสุข ในชีวิตของตน และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

4.4 การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา

การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา หมายถึง การมีศรัทธาและยึดถือปฏิบัติในแบบ แผนความประพฤติที่ตั้งอยู่ในความดีงามตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ

4.5 การมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ความรักชาติ หมายถึง การมีความรักในความเป็นไทย มีความนิยมไทย มีจิตสำนึก และภูมิใจในความเป็นคนไทย รวมทั้งรักเกียรติภูมิของชาติ มีความผูกพันหวงแหนมาตุภูมิ มุ่งมั่น ส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงของประเทศชาติ

ความรักศาสนา หมายถึง การมีความรัก ความภาคภูมิใจ ความศรัทธา ในศาสนาที่ตน นับถือ รู้แก่นแท้ของศาสนา และยึดถือเป็นแนวทางในการประพฤติตนเพื่อพร้อมที่จะดำรงไว้ซึ่ง สถาบันศาสนา

ความรักพระมหากษัตริย์ หมายถึง การมีความจงรักภักดี และศรัทธาใน พระมหากษัตริย์ไทย ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ และพร้อมที่ธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบัน พระมหากษัตริย์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี
2. สามารถนำข้อค้นพบที่ได้ไปวางแผนในการจัดกิจกรรมหรือจัดกระบวนการปลูกฝังค่านิยมทางจริยธรรมให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี และนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ
3. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยของผู้ที่สนใจต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี